

φώρα πέδιλα· καὶ ἐν τούτοις ἐν οὐσίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀρχῇ αὐτοῦ εἶναι πάντοτε τὸ αὐτὸ φόρεμα. Μὴ τάχα δὲν συμβαίνει τὸ αὐτὸ καὶ ὡς πρὸς τὰς θρησκευτικὰς δοξασίας, αἱ πλείους τῶν ὁποίων κατ' οὐσίαν οὐδὲν διαφέρουσι; Καὶ ὡς πότε ἡ τοιαύτη πλάνη; ... Πότε ἄρα θέλει φθάσει ὁ εὐτυχὴς ἐκεῖνος καιρὸς, καθ' ὃν ἅπαν τὸ ἀνθρώπινον γένος, ἡ τοῦλάχιστον πάντες οἱ εἰς Χριστὸν πιστεύοντες θέλουσιν ἀποτελέσει ἐν καὶ μόνον ποίμνιον ὑπὸ τὸν αὐτὸν ποιμένα ὡς ἐπηγγείλατο ὁ Θεάνθρωπος Ἰησοῦς;

Υ. ΔΕ-ΚΗΤΑΛΛΑΣ.

ΙΩΑΝΝΗΣ ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΣ

καὶ αἱ τελευταῖαι ἀποδημίαι εἰς τὸν ἀρ-
κτικὸν πόλον.

(Τέλος. "Ἐρμ. φυλλάδ. 214, 263 καὶ 266.)

—οοο—

Δ'.

"Οτε δὲ τὰ ὑπὸ τὸν Ὀστέν πλοῖα ἐπανῆλθαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, οἱ περὶ τὸ ναυαρχεῖον ἔτι μᾶλλον ἀνησυχοῦντες διὰ τὸν Φραγκλῖνον, καὶ ἔτι μᾶλλον ἀποροῦντες περὶ τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἔπρεπε νὰ γίνωσι καὶ νέχι ἐρευνᾶσι, συνεκρότησαν συνέλευσιν εἰς ἣν συνεκάλεσαν πάντας τοὺς ναυτικούς οἵτινες, εἴτε ὡς ἀξιωματικοὶ τοῦ στόλου εἴτε ὡς πλοῖαρχοι κητοῦθραι εἶχον διακριθῇ κατὰ τὰς προσαρκτίους ναυσιπορίας. Ποτὲ δὲν εἶχον συμπαραερεθῇ εἰς συμβούλιον τοσαῦτα φῶτα καὶ τοσαύτη διαφωνία. Ὁ μὲν περιφανὴς Ἰωάννης Ρόξ, ὁ Ὀστέν καὶ ὁ Ὁμράνευ ἦσαν γνώμης ὅτι τὰ πληρώματα τοῦ τε Τρόμου καὶ τοῦ Ἐρέθου ἀπωλέσθησαν ἕως ἐνόε, καὶ ὅτι πᾶσα νεωτέρα ἐπιχειρήσις ὑπὲρ αὐτῶν ἦτο ματαία, ὁ δὲ πλοῖαρχος Πέννυ, καὶ οἱ ἱατροὶ Ρίχαρδσον καὶ Οὐίλλιαμ Σκόρρεθου, πείραν μακρὰν ἔχοντες τῶν πρὸς τὸν πόλον χωρῶν, δι' ὧσιν ἔζοντο ὅτι μέρος καὶ τῶν συμπλωτῆρων τοῦ Φραγκλίνου ἔζων ἔτι. Ἀλλὰ ποῦ ἦσαν; καὶ ποῦ τοῦ ἀχανοῦς ἀρκτικοῦ πελάγους νὰ ζητηθῶσι; Κατὰ τοῦτο ἡ διαφωνία ἤζανεν ἔτι μᾶλλον. Ἐπειδὴ δὲ οἱ πλείους ἐδόξαζον ὅτι πρέπει νὰ γίνωσιν ἐρευνᾶσι πρὸς τὰ παράλια τοῦ Οὐέλλινγκτονεῖου πορθμοῦ, διευθύνθη ἐκεῖ ὁ πλοῖαρχος Βέλχερ ὅστις, ὡς εἶπομεν ἐν τοῖς ἐμπροσθεν, ἦλθε μετὰ δύο πλοίων εἰς τὸν πορθμὸν τῆς Βασιλίσσης ἵνα διαχειμάσῃ ἐκεῖ (1852—1853), ἐνῶ τὰ λοιπὰ πλοῖα ὑπὸ τὸν Κέλλετ διευθύνθησαν πρὸς τὴν νῆσον Μελβίλ.

Ὁ Βέλχερ εἶπεν, οὐ μακρὰν τοῦ ἀκρωτηρίου εἰς ὃ εἶχε δώσει ὁ Πέννυ τὸ ὄνομα τοῦ Φραγκλίνου, ἔχνη οἰκαδομῶν μαρτυροῦντάς τι ἀνθρώποι ἀνώτεροι τῶν Ἑσκιμῶων κατὰ τὸν πολιτισμὸν εἶχον κατοικήσει ἐκεῖ. Ἀλλ' οὐδεμίαν σημείωσιν ἐτώζετο ἐξηγοῦσα τὰ περὶ τούτου ἦσαν δὲ τὰ ἔχνη ταῦτα, ὡς θέλομεν ἰδεῖ κατωτέρω, τῶν περὶ τὸν Φραγκλῖνον, διατριβάντων ἐκεῖ τὸ 1845 ἔτος. Ἐν τούτῳ πολλὰί νείαι

γαῖαι, καὶ μάλιστα ἡ τῆς ἀρκτικῆς Κορνονάλλης καὶ αἱ νῆσοι Βικτωρίας ἀνεκαλύφθησαν κατὰ τὴν 78 περίπου, πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς ἀρκτον· πρὸς δυσμὰς δὲ μόνον ἀχανὴς ὠκεανὸν ἔδωκεν ὁ ὀρθόκλμος, ἐλεύθερον παραδόξως πάγων ἀπ' αὐτῆς τῆς 20 Μαΐου.

Διηγέθημεν διὰ τίνος θαυμασίου τρόπου ὁ πλοῖαρχος Κέλλετ συνήγαγεν ἐν Μελβίλ τὸ ἔαρ τοῦ 1853 ἔτους τὸ πλήρωμα τοῦ Ἀνιχνευτοῦ, σώτας αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀξένων παραλίῶν τῆς Βάγκς· ἄλλος δὲ τις ἀξιωματικὸς τοῦ Βέλχερ, ὁ Μάκ Κλίντοκ, ἐπανέλαθε κατὰ τοὺς δυτικούς πάγους τὸ τολμηρὸν ἐπιχειρήμα τοῦ 1854, καὶ ἀνεδείχθη ἀνώτερος ἐκ αὐτοῦ. Κατὰ τὴν ἀξιωματικὸν ταύτην ἐκδρομὴν, ἑκατὸν καὶ δέκα ὁλοκλήρους ἡμέρας διακρέσασαν, ἀνεκαλύφθησαν πρὸς ἀρκτον μὲν νέκ νῆτος ἦν τινα ὠνόμασαν Σμάραγδος, πρὸς δυσμὰς δὲ δύο ἄλλαι νῆσοι ὀνομασθεῖσαι Πριγκηΐ Πατρίκιος καὶ Ἐγλιντορ, αἱ τελευταῖαι ἴσως τοῦ ἀρχιπελάγους Πέρρυ.

Οὕτω λοιπὸν ἐπλουτίζετο διὰ νέων ἀνεκαλύψεων ὁ χάρτης τοῦ πόλου· ἀλλ' αἱ ἐπιστημονικαὶ αὐταὶ κατακτήσεις ἐμελλον ν' ἀγορασθῶσιν ἀντὶ πολλοῦ, διότι ὁ πόλος ὅστις μετὰ μεγίστης φειδωλίας καὶ ὠσανεὶ ἐλυπεῖτο ἀπεκάλυπτε τὰ μυστήρια αὐτοῦ, οὐ μόνον ἐσιώπησεν ὡς πρὸς τὸ πρόβλημα οὐτινος ἡ λύσις ἀνεζητεῖτο τοσαύτω περιπαθῶς, ἀλλὰ καὶ τέσσαρα πλοῖα ἐκ τῶν ὑπὸ τὸν Βέλχερ κατέσχε μετὰ ξὺ τῶν πάγων ἡ ἀκόρεστος αὐτῇ Σρήξ. Εὐτυχῶς τὰ πληρώματα ἐσώθησαν.

Ὁ δὲ πλοῖαρχος Ἰγγλιφιλδ πρὶν ἢ ἔλθῃ εἰς τὰ ὑπὸ τὸν Βέλχερ πλοῖα, ἐξηρεύνησεν εὐτυχῶς ὁλόκληρον τὸν πορθμὸν Σνίθ, δι' οὗ ὁ ὄρμος Βαρφίνου κοινωνεῖ μετὰ τῆς προδελματικῆς πολιτικῆς λεκάνης. Ὅτε ὁ Βαρφίνος ἐπεσκέψθη τὸν ὁμώνυμον αὐτῷ ὄρμον, ὅστις εἶχεν ἤδη ἀνακαλυφθῇ ὑπὸ τοῦ Λάβις, οὔτε τὸν πορθμὸν Σνίθ, οὔτε τὴν εἰσοδὸν Jones, οὔτε τὸ στενὸν τοῦ Αγκάστρ εἶπεν· ὅθεν ἀνήγγειλεν ἐπανελθὼν ὅτι ἦτο περίκλειστος θάλασσα· ἡ πλάνη δὲ αὕτη δύο ἐκατονταετηρίδας ἐπικρατήσασα, ἀνεχρίτισεν ἐπιβλαβῶς τὰς προόδους τῆς γεωγραφικῆς ἐπιστήμης. Αὐτὸς ὁ ἐνδοξὸς Ρόξ, ὅτε ἐπανῆλθεν ἐκεῖ τὸ 1818 ἔτος, ἀπατηθεὶς ὑπὸ τῶν πάγων ἢ τοῦ πολιτικοῦ ἀντικατοπτρισμοῦ, ἐνόμισεν ὅτι εἶδεν ὄρη κλειόντα τὴν εἰσοδὸν τοῦ Αγκαστρεῖου πορθμοῦ, καὶ ἐπανῆλθε πεπεισμένος ὅτι δὲν ὑπῆρχε διόδος ἀπὸ τοῦ Βαρφινεῖου ὄρμου πρὸς τὸν Βαρφίνειον πορθμὸν, καὶ ὅτι ἀπὸ τριῶν ἐκατονταετηρίδων ἡ ἀνθρωπότης ἐπλανᾶτο. Ἀλλ' ὁ ὑπ' αὐτὸν ἀξιωματικὸς Ἐδουάρδος Πέρρυ, κατὰ τὴν ἐν 1819 ἔτει περιώνυμον αὐτοῦ περιήγησιν, κατέβηκεν εἰς ἑδάρας τὰ χιμαίρικὰ Κροκέρια ὄρη τοῦ Ρόξ, καὶ περὶ τὰς θαρράλεως τὸν Αγκαστρεῖον πορθμὸν ἀνεκαλύψεν ἀλληλοδιαδόχως τὸν τοῦ Βερβώ, τὸν τοῦ Οὐέλλινγκτον, τὸν τοῦ Prince Regent καὶ τὰς διαχωρίζουσας αὐτοὺς νήσους, καὶ μετὰ τόλμης διεύθυνε τὰ πλοῖα αὐτοῦ πρὸς τὰ ἀγνωστὰ παράλια τῆς νήσου Μελβίλλης. Οὕτω μετὰ εἰκοσιν ἔτη ἐξηρανίσθη ἡ ἀνταρκτικὴ Ἠπειρος, ἣν ἔλεγεν ὅτι εἶχεν ἀνεκαλύψει ὁ ἀμερικανὸς Οὐίλλιαμς πρὸς τὴν ἀντίθετον ἀκρὰν τῆς ὁδρογείου σφαίρας.

Τὴν *Isabellia* εἶχεν ἐφοπλίσει ἡ Κ. Φραγκλίνου, ἥς τὰς ἀκαμάτους προσπάθειάς ἐξήγειρεν ἐτι μάλ-
λον νῆα τις περίστασις. Ἐσκιμωὸς τις διερχομένης Ἀ-
δάμ Βέκ ὀνομαζόμενος, εἶχεν ἐρμηνεύσει διήγησιν τι-
να τῶν ἰθαγενῶν τοῦ ἀκρωτηρίου Ἐξοράκου, παριστώ-
σαν ὅτι δύο πλοῖα συνετρίβησαν τὸ 1846 ἔτος μετα-
ξὺ τῶν πάγων πρὸς ἄρκτον τοῦ Βεργινείου ὄρους.
ταύτην δὲ τὴν διήγησιν ἐφαίνετο ἐπιβεβαιώσασα καὶ
μαρτυρία ἐμπορικοῦ τινος πλοίου ἀπαντήσαντος δύο
ἐγκαταλελειμμένα σκάφη. Μάτην ἡ *Isabellia* ἐπε-
σκέρθη τὸν ἐπικίνδυνον ὄρμον τῆς Μελέϊλλας καὶ τὸν
τοῦ Οὐόλστενολμ, ὡς καὶ τὸ ἀκρωτήριο Duddley-
Dykes, ὅπου ὑπετίθετο ὅτι κατεστράφησαν τὰ
πλοῖα. Ὁ Ἰγγλινλὶδ εἰσέχωρσεν εἰς τὸν περὶ τὸν
τοῦ Σμὶθ μέχρι 78 35', πρὸς τὸ ὕψος δὲ τοῦ ακρω-
τηρίου Ἀλεξάνδρου εἶδεν ἐκτεταμένον πρὸς ἄρκτον
μέχρι τῆς ἄκρας τοῦ ὁρίζοντος θάλασσαν ἐλευθέραν
πάγων. Βούχ γλαερά ἐκάλυπταν τὴν ἀπότομον πα-
ραλίαν, καὶ ὡσαύτ' ὑψίσσια φυτὰ ἐπικίζον μετὰ τῶν
κρημνῶν· ἀλλ' ἐπελθούσα σφιδροτάτη τρικυμία ἐ-
βίασε τὴν *Isabellia* νὰ ὀπισθοδρομήσῃ.

Ἐν τούτῳ ἄλλο πλοῖον, ἡ *Επιμήρησι*, ἀναχω-
ρήσαν ἀπὸ τοῦ Βεργινείου περὶ τὸν, ἐπεσκέρθη τὰ
μεσημέρινά περάτια τοῦ παγετοῦ ὠκεανοῦ. Διαχει-
μάσασα εἰς Χόγκ-Κόγκ ἐνῶ ὁ σύντροφος αὐτῆς *Λι-
χτεντ* ἐπέδωκε τὸ τέλος τῆς ἀξιολογημένης αὐτοῦ
περιήγησως, ἡ *Επιμήρησι*, κηρύττομένη ὑπὸ
τοῦ Κόλλινσον, παρκαυλοῦσθαι τὰ ἔγγραφα αὐτοῦ τὸ ἐ-
πίμεινον ἔτος μέχρι τοῦ στομίον τοῦ περὶ τὸν
περὶ τὸν *Γουίλιαμ* ἢ *Μάξ* ἢ *Λιούρ*, καὶ ἀνεκάλυψε
τὴν περιώνυμον πρὸς τὸ ἀρκτοδυτικὸν διόδον. Οἱ
πάγοι τῆς περὶ Μελέϊλ θάλασσης, οἵτινες εἰς ὃν ἐμ-
ποδίσαι τὸν Μάξ Κλόρ, εἶδον καὶ τὸν Κόλλινσον
νὰ στρέψῃ πρὸς μεσημέριν, καὶ νὰ διεκραιμάσῃ τὸ
1851-1852 εἰς τὸ στενὸν τοῦ Δὲλ καὶ Δίψων, ὅθεν
ἐπεσκέρθη τὰ περὶ προχωρήσας πρὸς ἀνατολὰς μέχρι
τοῦ στενοῦ James Ross. Ποῦ εἰς ἀναζήτησιν τοῦ
Φραγκλίνου σταλέντες δὲν εἶχον φθάσει τότε πλῆ-
σίον τοῦ σκοποῦ. Ἐννεμήκοντα μόνον χιλιόμετρα
ἀπέειχεν ὁ Κόλλινσον ἀπὸ τοῦ μέρους, ὅπου συνέβη
τὸ ναυάγιον· τεμάχιον ξύλου εὑρεθὲν εἰς τὸν ὄρμον
τοῦ Cambridge ἀπεδόθη εἰς ἓν τῶν δύο πλοίων τοῦ
ἀτυχοῦς θαλασσοπόρου· ἀπορον δὲ πῶς ἀποδείξει
τρανώτεροι δὲν κατέδειξαν ἕκτοτε τὸ τοσούτῳ πλη-
σίον συμβάν δυστύχημα. Ἡ *Επιμήρησι* ἐπανῆλθε
τὸ 1851 διὰ τοῦ Βεργινείου στενοῦ μετὰ περιήγησιν,
ἥς πολὺ ἐνδοξότερα ὑπῆρξεν ἢ προηγηθεῖσα τοῦ *Λι-
χτεντ*.

Ἡ εἰς Ἀγγλίαν ἐπάνοδος τῶν διαφόρων τούτων
πλοίων ἔφερε μαγίστην ἀνησυχίαν καὶ ἀπελπισίαν.
Τὴν πολιτικὴν θάλασσαν διέσχισαν ἀπὸ βορρᾶ πρὸς
μεσημέριν καὶ ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς τὰ τε
πλοῖα καὶ τὰ ἐλευθρα τῶν Ἀγγλῶν καὶ Ἀμερικα-
νῶν, καὶ ὁμοῦ οὐδὲ ἔχνος τῶν ζητουμένων ἀνεκαλύ-
φθη. Ἐκτοτε αἱ εἰς αἰσίσαι ἐπολυπλασιάσθησαν, καὶ ἀ-
γωνιῶντες πάντες ἐστρεφον τὰ βλέμματα καὶ πρὸς

τὰ πέρατα τοῦ κόσμου. Εἰς ποῖον ἄρα τούτων ἐμελ-
λε νὰ εὑρεθῇ ἡ λύσις τοῦ τραγικοῦ αἰνίγματος;

Ε'.

Εἶδομεν ὅτι πολλοὶ λόγοι, οὐ μόνον γεωγραφικοὶ
καὶ μετεωρολογικοὶ, ἀλλὰ καὶ ὑποθετικοὶ συνέτρεξαν
εἰς τὴν κατάρτησιν τῶν ἀποράσεων, τῶν περὶ τῶν
πλοίων ὅσα ἐστάλησαν εἰς ἀναζήτησιν τοῦ Φραγκλί-
νου. Εἶδομεν τὸ ἀγγλικὸν αὐτὸ ναυαρχεῖον διευθύ-
νον ἐπιμόνως τὰς ἐρεῦνας αὐτοῦ, συμφώνως ἄλλως τε
καὶ μετὰ τῶν ὀνομαστοτέρων θαλασσοπόρων, πρὸς
ἄρκτον, ἐνῶ τὸ δῖον αὐτὸ πρὸς μεσημέριν. Πε-
ποιθήσις μάλιστα εἶχε μορφωθῇ ὅτι ὁ Φραγκλίνος,
διευθυνθεὶς διὰ τοῦ Οὐέλλινγκτονίου πορθοῦ, καὶ
εὑρών τὸ πέλαγος τὸ μετὰ ταῦτα παρατηρήθην ὑπὸ
τοῦ Πένου καὶ Στύουαρτ καὶ Βέλχερ, εἰσέδυσεν εἰς αὐ-
τὸ μετὰ τῶν δύο πλοίων, καὶ ὅτι οἱ πάγοι, συμπη-
γθέντες ὀπισθεν, περιέκλεισαν αὐτὸν δέσμιον ὑπὸ τὸν
πόλον· ὑπετίθετο δὲ ὅτι διὰ τὸ εὐκρατὸν κλίμα τῆς
ἀρκτικῆς λεκάνης, καὶ τὴν θαυσιανὴν τῶν τροχίμων ἐ-
ξέον ἐτι ἐκεῖ οἱ ἀτρόμητοι περιηγηταὶ καὶ τοὶ αἰγμά-
λωτοι τῶν πάγων. Τινὲς δὲ καὶ τολμηρότεροι ἐδόξα-
ζον. Πεισισμένοι ὅτι ὁ Φραγκλίνος πλεύσας θάλασσαν
ἐλευθέραν παγετῶν, παρήλαξε τὸν πόλον καὶ ἀνε-
ζήτησε τὴν περίρριμον πρὸς ἄρκτον διόδον, ὑπέθετον
ὅτι τὸ *Ερεβός*, καὶ ὁ *Τρόμου* ἐμελλον νὰ ἀναρχ-
νῶσι κατὰ τὰ περάτια τῆς Πολωνίας τοῦ Οὐράγ-
γελ (1), πρὸς ἄρκτον τῆς Ἀσίας.

Ἀλλὰ καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἠπατάτο ὡς καὶ ἡ Εὐρώπη,
δοῦτι πρὸς τὸν πορθεὶν Οὐέλλινγκτον ἀπέστειλαν καὶ
αἱ Ὀυόπτονδοι Πολιτεῖαι δύο πλοῖα τὸ *Αἰνιαν* καὶ
τὸ *Rescue*. Ὁ Κ. Γοίναλ ἐμπορος ἐν Νεοδωράκῳ, δα-
πάνεσκε πολλὰ ἐξ ἰδίων κατὰ τὴν πρώτην ἀποστο-
λὴν, ἐφώπλισε καὶ αὐτὴς τὸ πρῶτον τῶν πλοίων
τούτων, καὶ ἀρχηγὴν τῆς ἀποδημίας ὠνόμασε τὸν δό-
κτωρα Κέν (2). εἰδήμονα τῶν πολιτικῶν θαλασσῶν καὶ
τῶν κινδύνων αὐτῶν. Δεκαεπτὰ ἄνδρες, ὅλοι ἐθελον-
ταὶ καὶ δραστήριοι, συνεκρότου τὸ πλῆρωμα.

(1) *Wentzel*. Πολλοὶ ἄλλοι καὶ μάλιστα οἱ Γερμανοὶ δο-
ξάζουσιν κατὰ παράδοσιν ὅτι ἐπέρχεται κατὰ τὸν πόλον θάλασσαν
ἀνευ πάγων. Τὴν δοξάν δὲ ταύτην τὴν ἀποίαν καὶ σήμερον εἶτι,
μετὰ τὰς ἐπιβεβαιώσεις τῶν περιηγητῶν, τινὲς θεωροῦσιν ὡς
γεῖναι. πρῶτοι οἱ Ῥώσοι ἀπέδειξαν ἀληθῆ. Τὴν 3 Ἀπριλίου
1821 οἱ ἀξιωματικοὶ Ἰβράγγελ καὶ Ἀνδρ, ἐπεγαίσαντες τολ-
μηρότατα, ἐνδ' ὁμῆν ἐπὶ τῶν πάγων, ἀνεκάλυψαν ἑκατὸν δε-
καεπτὰ λείγας μακρὰν τῆς ὁσιατικῆς παραλίας, πρὸς ἄρκτον
τῶν ὡς ν τῆς Νέας Σιβηρίας, πέλαγος ἵσως ὃν ὀνομάσαντες
αὐτὸ Πολωνίαν· εἶχε δὲ παρατηρήσει τοῦτο τὸ 1810 ὁ ἐκ Σι-
βηρίας Ἐκυστόμ. Ὁ Οὐράγγελ ἐπεγαίρησεν ἀπὸ τοῦ 1820
μέχρι τοῦ 1824 τέσσαρες ἀποδημίας, καὶ διὰ πολλῶν παρατη-
ρήσεων καὶ ἀνακαλύψεων ὠφέλησεν τὴν ἐπιστήμην.

(2) Τὸν δόκτωρα Κέν (*Kane*) κατέφλεγεν ἡ ἐπιθυμία τῶν πε-
ριηγησῶν ἥτοι παγέσματος σκεδὸν περιηγητῆς. Τριηκονταε-
τὴς ὡν μόλις ἐπεσκέρθη τὴν Κίνα, τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς
Ἰνδικῆς καὶ τὸ βεβαίειν τῆς Δασμέτης, ἀνέβη τὸν Νεϊλόν,
ἐπεσκέρθη τὴν Νορβίαν, παρευρέθη εἰς τὸν πόλεμον τῆς Μεξ-
ικῆς καὶ εἶδε τὴν Γερμανίαν, τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἰσπανίαν, καὶ
τοὺς Παρισίους, ὅπου ἤκουσε μαθήματα λατρικῆς καὶ ἑν ἔτος.

Ὁ Κέν ἐρῆσεν εἰς Ὑπέρναθικ περὶ τὰς ἀρχὰς Αὐγούστου 1853, καὶ λαβὼν σκύλους καὶ ἔλκυθρα ἐτκιμῶα ἀπῆρσεν ἐκ νέου, καὶ ἐσπευσε νὰ μεταβῇ διὰ τῶν ἐπικινδύνων πάγων καὶ μεταξὺ τῆς ὁμίλης τῆς Μελβίλ εἰς τὸν πορθμὸν Σμιθ, ὅπου ἀπῆντησε καταιγίδας καὶ τρικυμίας καὶ πάγους φράσσοντας τὴν ὁδὸν αὐτοῦ. Ἐλθὼν δὲ εἰς πλάτος 78° 41' ἠναγκάσθη νὰ μὴ προβῇ περὶτέρω· καὶ μετὰ πολλοὺς καὶ δεινοτάτους κινδύνους ἐρῆσεν τὴν 40 Σεπτεμβρίου εἰς τὸν ὄρμον τοῦ Ρενσλάερ, ὅθεν δὲν ἐμελλε πλέον νὰ ἐκβῇ τὸ μικρὸν μὲν ἐκεῖνο ἀλλὰ γενναῖον πλοῖον. Εὐθὺς ἡσυχολήθισαν εἰς προετοιμασίαν νέας περιηγήσεως κατὰ τὸ προσεχές ἔαρ, καὶ ἐρόδια ἀπετέθησαν εἰς κρύπτας πολλὰς λεύγας ἀπεχούσας ἀπ' ἀλλήλων· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ὁ ἥλιος ἤρχισε νὰ καταβαίνει πρὸς τὸν ὀρίζοντα, καὶ περὶ τὰ μέτα Νοεμβρίου ἐγένετο ἐξ ὁλοκλήρου ἀφανής· ἐμελλε δὲ νὰ ἀνατεílῃ ἐκ νέου περὶ τὰ τέλη Φεβρουαρίου. Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οὐδὲν πλοῖον εἶχε διαχειμασθῆναι εἰς πλάτος τοσούτου ὑψηλὸν πρὸς δυσμὰς τῆς Γροελάνδης. Διὸ οἱ Ἀμερικανοὶ, πλέον τῶν πρὸ αὐτῶν περιηγητῶν κατὰ τὰς θαλάσσας ἐκεῖνας, διηλθον νύκτα πολὺ διεξοδικωτέραν. Γνωστὸν δὲ ὅτι ἡ διάρκεια τῆς νυκτὸς αὐξάνει καθ' ὅσον ἐγγιζόμεν εἰς τὸν πόλον. Ὁ πολιτικὸς κύκλος εἶναι τὸ τελευταῖον ὄριον τῶν μερῶν ἐκείνων τῆς γῆς, ἃ τίνα βλέπουσι καθ' ἐκάστην ἀνατέλλοντα καὶ δύοντα τὸν ἥλιον εἶναι τὸ ὄριον τὸ διαχωρίζον τὸ βασιλεῖον τοῦ φωτός ἀπὸ τοῦ βασιλείου τοῦ σκότους (1). Ἀπὸ τοῦ κύκλου τούτου ἡ πολιτικὴ ἡμέρα καὶ νύξ μεταβάλλουσι διάρκειαν ἀπὸ πλάτους εἰς πλάτος. Τοῦ φαινομένου δὲ τούτου αἰτία εἶναι τὸ λοξὸν τῆς γραμμῆς περὶ ἣν στρέφεται ἡ γῆ. Ἐάν ἡ γραμμὴ αὕτη ἦτο κάθετος, αἱ ἡμέραι θὰ ἦσαν καθ' ὅλην τὴν οἰκουμένην ἴσαι πρὸς τὰς νύκτας, καὶ ἡ τὸσο βραχεῖα περίοδος τῆς ἡμέρας ἔς θὰ ἦτο διηνεκής. Εἰς τὸ πλάτος τῆς 70' ἡ μὲν πολιτικὴ ἡμέρα ἔχει ἐξήκοντα πεντάκις σχεδὸν τὴν διάρκειαν τῶν εἰκοσιτεσσάρων ὥρων, ἡ δὲ νύξ ἐξήκοντάκις. Ὑπὸ τὸν 80 παράλληλον ὁ ἥλιος μένει εἰς τὸν ὀρίζοντα ἑκατὸν τριάκοντα καὶ τέσσαρας ἡμέρας, μένει δὲ ἀφανής ἑκατὸν εἰκοσιπεντά. Κατὰ τὸν πόλον διαρκεῖ ἡμέρα καὶ νύξ ἀδιακόπως· αὕτη μὲν ἀπὸ τῶν μέτων Νοεμβρίου μέχρι τῶν ἀρχῶν Φεβρουαρίου, ἐκεῖνη δὲ ἀπὸ τῆς 21 Μαρτίου μέχρι τῆς 23 Σεπτεμβρίου. Ἐκάστην δὲ αὐτῶν διαδέχεται πεντήκοντα περίπου ἡμερῶν λυκαυγές, συμπληροῦν τὸν ἐνικόσιον κύκλον.

Ὡς καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ ἐπισκευθέντες τὰς θαλάσσας ἐκεῖνας, τὸ πλήρωμα τοῦ Advance ὑπέκυψεν εἰς ὁδυνηρὰς δοκιμασίας. Ὁ χειμὼν ἦλθε δριμύτατος. Τὸ

οἰνόπνευμα ἐπάγωσεν ἀπ' αὐτοῦ ἔτι τοῦ Νοεμβρίου, καὶ ὁ ὑδράργυρος τοῦ θερμομέτρου ἔμεινεν ἀκίνητος ἐπὶ τέσσαρας ὁλοκλήρους μῆνας· καὶ τὸ δεινότερον, δύο νόσοι ἐπικίνδυναι, ὁ τέτανος καὶ ἡ στομακάκη ἐνέσκηψαν ἀμείλικτοι. Προσθετέον δ' εἰς ταῦτα καὶ τὴν ἔλλειψιν τῶν τροφῶν, τῶν ἀνθράκων καὶ τοῦ ἐλαίου. Κρέας νωπὸν δὲν εἶχον ὅπως μεταχειρισθῶσι κατὰ τῆς στομακάκης ἥτις καὶ τοὺς κύνες αὐτοὺς προσέβαλε πλέον μάλιστα τῶν ἀνθρώπων· διότι πλὴν ἐξ ὅλοι οἱ λοιποὶ ἀπέθανον.

Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τοῦ Ἀπριλίου τὸ πλήρωμα πενθοῦν περὶ τὴν τελευταίαν κατοικίαν ἐνός τῶν συντρόφων αὐτοῦ, εἶδεν ἀγέλην ἀνθρώπων ρανεῖσαν εἰς τοὺς ὑψηλοτέρους πάγους καὶ κραυγάζουσιν θηριωδῶς· ἦσαν δὲ Ἑσκιμῶοι οἵτινες, κατοικοῦντες δεκαοκτὼ μίλια μακρὰν εἰς χωρίον καλούμενον Ἐτά, ἤρχοντο νὰ ἐπισκευθῶσι τοὺς ξένους. Ἀλλὰ καὶ ἄλλα χωρίον, Πετέροβικ τὸ ὄνομα, ἔκειτο πλησίον τοῦ πρώτου. Ὁ Κέν ἀπελθὼν εἰς ἀντεπίσκεψιν τῶν νέων αὐτοῦ εἰλῶν, εὔρε τέσσαρας οἰκογενεῖας κατοικοῦσας ὡς θηρία ἐντὸς τῆς χιόνος. Αἱ δύο αὐτῶν ὀπαὶ εἶχον ἑκταπὶν ἑπτὰ ποδῶν πρὸς ἑξ, καὶ ἐντὸς αὐτῶν ἐκείντο ἀναμιξ δεκατρεῖς ἄνθρωποι, ἄνδρες, γυναῖκες καὶ παῖδια, μόνον ἐνδυμα ἔχοντες τὴν ἀκαθαρσίαν, καὶ «συμπεπλεγμένοι» κατὰ τὴν περιέργον σύγκρισιν τοῦ ναυσιπόρου τούτου «ὡς σκώληκες ἐντὸς ἀλιευτικοῦ κανύστρου.» Μετὰ τῶν σκωλήκων τούτων διενυκτέρευσε καὶ ὁ Κέν.

Οἱ Ἑσκιμῶοι ὀλίγας χιλιάδας ἀποτελοῦντες, διεσκορπίσθησαν ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Βαρβὸς μέχρι τοῦ ἀκρωτηρίου τοῦ Ἀποχαιρετισμοῦ, καὶ ἀπὸ τούτου μέχρι τῆς ἄκρας Σμιθ, ἥτοι εἰς ἑκταπὶν ἰσθμὸν σχεδὸν πρὸς τὴν τῆς Εὐρώπης. Οἱ περιηγηταὶ ἀπῆντησαν καταλύματα Ἑσκιμῶων καθ' ὅλην σχεδὸν τὴν ἐπιφανείαν τοῦ ἀρκτικοῦ λαβυρίνθου. Ὁ δόκιμος Ρίτχρδσον ἀξιοῖ ὅτι τινὰ αὐτῶν ἔχουσι δύο κίωνων ὑπαρξιν.

Ἐπανελθόντος τοῦ Μαρτίου ἐπανελήθησαν καὶ αἱ ἐρευναι. Ὁ δόκιμος Hayes ἐπισκευθεὶς τὴν δυτικὴν παραλίαν τοῦ πορθμοῦ Σμιθ, ἐπίσθη ὅτι ἡ νῆσος τοῦ Ἰγγλσφιλδ *Αυδοβίχος Ναυαλίον* ἦτο ἀκρωτήριο τῆς γῆς τοῦ *Γρίνελ*. Ποῖλα ἐκδρομαὶ ἐγένοντο ἐντεῦθεν, μία ὅμοιος πρὸ πασῶν τῶν ἄλλων εἶναι ἀξία μνήμης.

Ὁ ὑποπλοίαρχος Μόρτον, διοικῶν ἀπόσπασμα ναυτῶν, διευθύνθη πρὸς τὸν πόλον διαβὰς τοὺς παρὰ τὴν παραλίαν τῆς Γροελάνδης πάγους· ἀπῆντησε δὲ τὸ περιεργότατον ἐκεῖνο οἰκοδόμημα τῆς φύσεως, τὸ ἀνκαλυφθὲν πρὸ τινος χρόνου ὑπὸ τοῦ Κέν καὶ παρ' αὐτοῦ ὀνομασθὲν «Μνημεῖον Τέννισσον,» οἰκοδόμημα παραπλήσιον ὁδεύσκει ἢ τουρκικῷ μινάρῳ, ὕψος ἔχον τετρακοσίων ὀγδοήκοντα ποδῶν, καὶ βάθρον «τοσούτῳ εὐρυθμον» λέγει ὁ Κέν, ὡς εἰ ἐλαξεύθη ὑπὸ χειρῶν ἀνθρώπων. »

Μετ' ὀλίγον εἶδον ἄλλο φαινόμενον οὐχ ἥττον περιέργον παρατηρηθὲν πρὸ αὐτῶν ἐπὶ τῆς Γροελανδικῆς παραλίας μεταξὺ τοῦ 79 καὶ 80 παράλληλου ὑπὸ τοῦ Κέν, καὶ παρ' αὐτοῦ ὀνομασθὲν «Κρύσταλλο»

(1) Οἱ ἀρχαῖοι ἐγίνωσκον καὶ τὴν σφαῖραν καὶ τοὺς πολιτικούς κύκλους. Οἱ Κινεζοὶ καὶ οἱ Αἰγύπτιοι πρώτοι, καὶ μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες, κατεσκεύαζαν ἀστρονομικὰς σφαῖρας. Ὁ Δεόντης, Ἕλληνας μηχανικός, λέγει ὅτι ἐπ' αὐτοῦ κατασκευάζοντο σφαῖραι τοῦ Ἀράτου καλούμεναι, αἱ μεταχειρίζοντο εἰς τὸ νὰ παρατηρῶσι καὶ νὰ εὐκολύνωσι τὰς κατὰ θάλαυσιν περιηγήσεις. Ἐπὶ τῶν σφαῖρῶν δὲ τούτων ὁ ἀρκτικὸς ὡς καὶ ὁ ἀνταρκτικὸς πολιτικὸς κύκλος ἦσαν ὀρισμένοι εἰς 41 πλάτος πρὸς ὄρκτον καὶ μεσημέριον.

λος Ουμβόλδου. » Εἶναι δὲ ἀχανὲς ποταμὸς πεπηγώς, οὗ τινος αἱ ἐκβολαὶ ἐκτείνονται εἰς πλάτος εἴκοσι λευγῶν καὶ ἐπέκεινα, κρεμάμενος πεντακοσίους περίπου πόδας ὑπὲρ τὴν θάλασσαν, καὶ πηγάζων ἀπὸ ἀγνώστου καὶ ἀχανεστέρου πελάγους πάγων. Καθ' ὅσον δὲ προέβαινον ἡ ὁδὸς ἐγένετο στενωτέρη καὶ τραχυτέρη, ὅγκοι πάγων ἐφραττον καὶ ὡς χάος ἀδιέξοδον καθίστων αὐτήν. Πέραν δὲ τοῦ 80 παραλλήλου ἀνεκάλυψαν νέον πορθμὸν προχωροῦντα πρὸς ἄρκτον, καὶ ὠνόμασαν αὐτὸν Κέννενδυ, εἰς ὃν καὶ εἰσελθόντες εὗρον τοὺς πάγους λεπτοτέρους καὶ εὐσυντρίπτους. Οἱ κύνες οἱ σύροντες τὰ ἐλευθρα, ὡς εἰ προσηυάκθησαν ἐπικείμενον κίνδυνον, ἔτρεμον. Αἰφνης διεσκεδάσθη ἡ ὁμίχλη καὶ εἶδον ἀποροῦντες οἱ περιηγηταὶ μεταξὺ τοῦ πορθμοῦ ρεῦμα καθαροῦ ὕδατος καὶ ἐν αὐτῷ ἀναριθμήτους ἀγέλας πτηνῶν. Χελιδόνες, νήσσαί, χῆνες, λάροι περιύπταντο, ἐνῷ ἄλλα ἀγνώστα πτηνὰ κατάλευκα καὶ πλατυτάτας ἔχοντα πτέρυγας ἐπλανῶντο κρῶζοντα εἰς τὸν ἀέρα. Φῶκαι ἐπαίζον ἐπὶ τῶν πάγων, οἵτινες ὠθεύμενοι ὑπὸ τοῦ κύματος ἀνέβαινον πρὸς ἄρκτον μετὰ ταχύτητος μείζονος καὶ τῆς τῶν ἐλευθρῶν. Ὁ Ἑσκιμῶς Χάνς, ὁ μόνος τολμήσας νὰ συνοδεύσῃ τὸν τολμηρὸν περιηγητήν, ἐνόμιζεν ὅτι ὠνειρεύετο ὅτε εἶδε τὸ καθαρὸν ὕδωρ, τοὺς ἰχθῦς καὶ τὰ πτηνὰ.

Τὴν 24 Ἰουνίου οἱ περιηγηταὶ ἔφθασαν πέραν τῆς 81 πλάτους εἰς τὸ *Ανεξάρτητον* ἀκρωτήριον, τὸ ἀνυψούμενον ὑπὲρ τὴν ἐλευθεράν πάγων θάλασσαν. Ὁ Βλόρτον ἀναβὰς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ φυσικοῦ τούτου ταίχους, ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τοῦ Ἀνταρκτικοῦ, ἣτις κυματίσασα πρὸ δεκαπέντε ἐτῶν εἰς τὸν μεσημβρινὸν πόλον ὅπου ἔφερεν αὐτήν ὁ πλοίαρχος Οὐίλκας, εὐτύχησε νὰ κυματίσῃ καὶ εἰς τὸν ἀρκτικόν.

Καὶ πρὸς δεξιὰν μὲν ἡ παραλία ἔκλινε πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἐκολλοῦτο πρὸς ἄρκτον δὲ ἡ ἀπαγὴς θάλασσα ἐκυλύετο ἀχανὲς, καὶ πρὸς ἀριστεράν, ἡ δυτικὴ παραλία τοῦ πορθμοῦ Κέννενδυ ἐξετείνετο πέραν τοῦ 83 παραλλήλου, καὶ ἀπέληγεν εἰς σειρὰν ὄρεων, τῶν ὁποίων ἡ κυριωτέρα κορυφὴ, ὕψος ἔχουσα τριῶν περίπου χιλιάδων μέτρων, ὠνομάσθη ὄρος *Πάρρυ*. Τὰ ἀνταρκτικὰ ἡραίστεια τὸ *Ερεβος* καὶ ὁ *Τρόμος* καὶ τὰ ὄρη *Πάρρυ* θεωροῦνται μέχρι τῆς σήμερον ὡς ἄλλαι στήλαι τοῦ Ἡρακλέους εἰς τὰς δύο ἄκρας τῆς ὠκεογείου.

Ὁ ἀτρόμητος Ἀμερικανὸς ἐθαύμασεν ὅ,τι ἀνθρώπου ὀφθαλμὸς δὲν εἶχεν ἰδεῖ ἔως τότε.

Πρὸ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἡ θάλασσα ἐπὶ χιλίας ἢ χιλίας διακοσίας τετραγωνικὰς λεύκας ἦτο ἐλευθέρη πάγων. Ἀνεμὸς ἀπαρκτικὸς σφοδρότατος πνεύσας ἐπὶ πεντήκοντα καὶ δύο ὥρας, δὲν ἔφερεν οὐδ' ἐν τεμάχιον πάγου. Τὰ κύματα ἦσαν πρασινωπά, καὶ ἐφαίνοντο αἱ ἀντίθετοι κινήσεις τῆς παλιρροίας. Πάντα συνατελοῦν ἐνὶ λόγῳ εἰς τὸ ν' ἀποδείξωσιν ὅτι ἡ θάλασσα ἦτο βαθεῖα, εὐρύχωρος καὶ ἀπαγὴς.

« Ἀλλ' ἔως ποῦ ἐξετείνετο; ἐρωτᾷ ὁ δόκτωρ Κέν. Πῶς ἐξηγεῖται τὸ παρὰ τοὺς παραδεδομένους νόμους φυσικὸν τοῦτο φαινόμενον, ἡ βαθύρεος λέγω καὶ ἀπαγὴς θάλασσα μεταξὺ παγερᾶς ζώνης; Πάν-

τες ὑποθήσαμεν καὶ πάντες ἐπέ' υλοῦμέν νὰ διατρέξωμεν τὸ ἀπέραντον ἐκεῖνο πέλαγος. »

Ἐν τοσούτῳ παρήλθεν ὅλον τὸ θέρος χωρὶς ν' ἀπαλλαγῇ τὸ *Advance* ἀπὸ τῶν πάγων μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο προσκλιωμένον. Δὲν ἐβράδυνε δὲ νὰ ἐπέληθῇ ὁ χειμὼν φέρον τὴν συνήθη δριμύτητα, μείζονα μάλιστα τῆς προηγηθείσης, διότι καὶ αἱ τροφαὶ καὶ τὰ ξύλα εἶχον σχεδὸν τελειώσει. Ἐπρεπε νὰ ζήσωσιν ὡς καὶ οἱ Ἑσκιμῶται, νὰ κυνηγῶσιν ὡς καὶ αὐτοὶ ἄρκτους καὶ φώκας, καὶ νὰ καταλύωσιν ἐντὸς καλυψῶν ἐσκαπασμένων ἔσωθεν διὰ φυκίων. Ἐπειδὴ δὲ ἐξέλιπον ὅλως τὰ ξύλα, ἠναγκάσθησαν νὰ καταστρέψωσι τὰ ἥττον ἀναγκαῖα μέρη τοῦ πλοίου ἵνα θερμανθῶσιν. Ἀλλὰ πρὸς τὸ ψῦχος καὶ τὴν πείναν ἐνέσκηψαν καὶ νόσοι, ἡ στομακία καὶ ὁ τέτανος· δύο νέαι θύματα ἀντηπάγησαν. Δεινότερα ὑπῆρξαν τὰ παθήματα τῶν περιηγητῶν κατὰ τὴν μακρὰν παλικὴν νύκτα. Ὅτε δὲ ἐφθασεν ὁ Ἰούνιος συνεκροτήθη συμφορὰ καὶ ἀπεφασίσθη νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ πλοῖον, ἐπιβάντες δὲ εἰς τρεῖς λέμβους νὰ προσπαθῶσιν νὰ μεταβῶσιν εἰς τὰ ἐν τῷ ὄρμῳ Βακτρίνου καταστήματα τῶν Δανῶν. Διὸ ἀποχαιρετίσαντες τοὺς φίλους αὐτῶν Ἑσκιμῶτες πρὸς οὓς διένειμον ὅ,τι δὲν ἐδύναντο νὰ φέρωσι μεθ' ἑαυτῶν, ἀνεχώρησαν τὴν 19 Ἰουλίου 1855, σύροντες τὰς τρεῖς λέμβους· διέτρεξαν δὲ ὅσω πῶς 350 μίλια μέχρι τῆς ἐλευθέρας θαλάσσης τοῦ ὄρμου Μελβίλ.

Δὲν ἐπιχειροῦμεν νὰ διηγηθῶμεν τὰς δραματικὰς περιπετείας τῆς πρωτοφανοῦς ταύτης ἐκδρομῆς, τοὺς ἥρωϊκούς ἀγῶνας τῶν δεκατεσσάρων ἐκείνων ἀνδρῶν, παλαιόντων πρὸς τὴν ἀκαταμάχητον δύναμιν τῆς φύσεως τοῦ πόλου. Ὁ δόκτωρ Κέν διηγήθη λεπτομερῶς τὸν περίπλουν τῶν τριῶν λεμβῶν μεταξὺ τῶν πάγων, ἐφ' ὧν ἐκινδύνουν ἀδιακρόπως νὰ συντρίβωσι μετὰ τῶν ἐν αὐταῖς. Ὀλίγα οὐγγία κόνεως ἄρτου καὶ αλείμματος, ἰδοὺ ἡ καθημερινὴ τροφή τῶν περιηγητῶν· ἀλλ' ἡ φύσις ἤλεπεν ἐπὶ τέλους αὐτούς. Μετὰ ὀγδοήκοντα καὶ μίαν ἡμέραν ἔφθασαν ἐξησθενημένοι καὶ λιμώττοντες εἰς τὸν λιμένα τοῦ Ὑπέρναδικ, διατρέξαντες χίλια τριακόσια μίλια ὡς ἐγγιστα, καὶ μετεκομίσθησαν εἰς Νεοδόρακον ὑπὸ τοῦ πλοιάρχου Ἀρστέιν ὅστις εἶχε σταλῇ εἰς ἀναζήτησιν αὐτῶν.

Αἱ περὶ τῆς ἀπαγοῦς θαλάσσης παρατηρήσεις τοῦ Κέν ἐπεκύρωσαν τὰς τοῦ Ἐδενστόμ, Οὐράγγελ, Ἀνζού, Πέννου, Στύουαρ, Πέλχερ καὶ ἄλλων. Ἀλλ' ὁ τολμηρὸς περιηγητὴς, οὗ τινος τοὺς ἀγῶνας ἀντήμειψαν αἱ γεωγραφικαὶ ἐταιρίαι ἀμφοτέρων τῶν ἡμισφαιρίων καὶ αὐτῇ αὐτοῦ ἡ κυβέρνησις, δὲν ἀπέλαυσεν ἐπὶ πολὺ τῶν τιμῶν τούτων· διότι, τριάκοντα καὶ τεσσάρων μόλις ἐτῶν ἡλικίαν ἔχων ἀπέθανεν ἐν Ἀθήνῃ, ὅπου μετέβη ἐλπίζων νὰ παρτείνῃ τὸν βίον. Ἀπέθανεν ὁμοίως φέρων μεθ' ἑαυτοῦ τὴν παραμυθίαν ὅτι τὸ ὄνομα αὐτοῦ θέλει ζῆσαι ὅσον καὶ ἡ θάλασσα ἣν ἀνεκάλυψεν.

ΣΤ'.

Ἐνῷ δὲ τὸ ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον καὶ αἱ Ὁμόσπονδοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἀνεζήτησαν ἐπιμόνως

πληροφορίας παρά τῶν ἀρκτικῶν χειρῶν περί τῆς τύχης τῶν πληρωμάτων τοῦ *Ερέβους* καὶ τοῦ *Τρέμου*, ἡ Κ. Φραγκλίνου, προαίσθημα ἔχουσα ἀκατανίκητον, ἔστρεψε τὸ βλέμμα πρὸς τὰ μεσημερινὰ παράλια τῆς ἀρκτικῆς λεκάνης· ἰδοὺ διὰ τί δις μὲν ἔστειλε πρὸς τὰ μέρη ἐκεῖνα τὸν *Πρίγκηπα Αδύρτον*, ἀπαξ δὲ τὸν *Φοίγικα*.

Τὸ προαίσθημα δὲ τοῦτο δὲν ἦτο παράλογον· διότι τὸ 1854 τὸ ναυαρχεῖον ἔλαβεν ἐπιστολὴν τοῦ δόκτορος *Ράε* ἐκ τοῦ λιμένος *Ρεπουλς*, ἀνατολικῆς παραλίας τῆς Βουθίας, ἐν ᾗ ἔλεγεν ὅτι *Ἑσκιμῶι* τινες ἐκ *Πέλλυ-Βάν* διηγήθησαν αὐτῷ ὅτι πρὸ τεσσάρων χειμῶνων, τὸ ἔαρ τοῦ 1850 ἔτους, ἀπὸσπασμα *Κελιδύων* ἢ ἀνθρώπων λευκῶν, ἐκ τεσσαράκοντα περίπου συγκροτούμενον, πάντων δὲ ἰσχυράτων, διεμβύνατο πρὸς μεσημέριαν ἐπὶ τοῦ πάγου, οὐρον σκάφος πλησίον τῆς ἀρκτικῆς παραλίας τῆς γῆς σοῦ *βασιλέως Γουλλιέλμου*. Ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς διασπάσεως τῶν πάγων, τριάκοντα πτώματα εὐρέθησαν εἰς τὴν μεγάλην ξηράν, καὶ πάντε ἄλλα εἰς παρακειμένην νῆσον, ὀλίγον μακρὰν μεγάλου ποταμοῦ, ἴσως τοῦ ποταμοῦ *Βάκ*. Ἡ κατὰστασις τῶν πτωμάτων καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν λειψάνων ἀπεδείκνυν ὅτι οἱ ταλαίπωροι περιηγήται ἐβιάσθησαν νὰ γίνωσιν ἀνθρωποφάγοι.

Εἰ καὶ οἱ διηγηθέντες ταῦτα *Ἑσκιμῶι* δὲν εἶδον ἰδίους ὀφθαλμοῖς τὸ δυστύχημα, οὔτινος ἢ εἰδῆσις μετεδόθη μακρόθεν αὐτοῖς ἀπὸ φυλῆς εἰς φυλὴν, οὐδὲν ἦττον ὁμως τὰ πράγματα ἄτινα εὐρὼν ὁ *Ράε* εἰς χεῖρας τῶν ἰθαγενῶν ἠγόρασεν, ἐπεισαν αὐτὸν ὅτι ἡ εἰδῆσις ἦτο ἀληθής. Μεταξὺ δὲ τῶν ἄλλων ἦσαν καὶ ἀργυρᾶ σκευὴ φέροντα τὸ ὄνομα τοῦ Φραγκλίνου καὶ ἄλλων ἀξιοματικῶν, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ τὸ παράσημον τοῦ *Γουελφῶν* ὃ ἔφερεν ὁ ἀτυχὲς περιηγητής.

Τὸ ναυαρχεῖον προσεκάλεσε τότε τὴν ἐν *Υδσων* *Ἑταιρίαν* νὰ πορευθῇ νέας πληροφορίας, στέλλουσα εἰς τὰ μέρη τὰ ὀνομασθέντα ὑπὸ τῶν *Ἑσκιμῶν* ἀνδρῶς νοήμονας ὅπως ἐξακριβώσωσι τὰ λεχθέντα, ἀναζητήσωσιν ἡμερολόγια καὶ χειρόγραφα, καὶ ἐνταφιάσωσι τοὺς πεσόντας ὑπὲρ τῆς ἐπιστήμης καὶ τῆς πατρίδος. Καὶ ἔφεραν μὲν οἱ σταλέντες *Ἰάκωβος Ἀνδερσον* καὶ *Γρήν Στύουαρτ* νέας ἀποδείξεις τῶν παρὰ τοῦ δόκτωρος *Ράε* γραφέντων, δὲν εὗρον ὁμως οὔτε πτώμα οὔτε ἔγγραφα.

Ἡ Κ. Φραγκλίνου παρεκάλεσεν ἐκμύονας τὸ ἀγγλικὸν ὑπουργεῖον νὰ ἐξαποστείλῃ καὶ ἄλλα πλοῖα εἰς τὰ παράλια τῆς γῆς τοῦ βασιλέως *Γουλλιέλμου*, ὅπου ὑπέθετε γενομένην τὴν καταστροφὴν· ἀλλ' ἡ κυβέρνησις, πεπεισμένη ὅτι δὲν εἶχε τίνα νὰ σώσῃ, ἀπῆντησεν ὅτι ἐνόμιζε καθήκον αὐτῆς νὰ μὴ ἐκθέσῃ εἰς νέους κινδύνους καὶ ἄλλων ὑπαρξίν. Ἡ εὐγενὴς ὁμως γυνή, σώζουσα πάντοτε ἐλπίδας, ἀπέβαλε τὴν σύνταξιν ἣν ἔδωκεν αὐτῇ ἡ κυβέρνησις ὡς γῆρα ἀξιωματικοῦ, καὶ ἀφιέρωσε τὰ λείψανα τῆς ἰδίας περιουσίας εἰς ἀγορὰν καὶ ἐφοπλισμὸν τοῦ *Φόξ*, μικροῦ ἐλικοκινήτου πλοίου ἐκατὸν καὶ εἴκοσι τόνων, οὔτινος τὴν διεύθυνσιν ἀνεδέχθη προθύμως ὁ ἀτρόμητος

πλοίαρχος *Μάκ Κλίντοκ*. Πλήρωμα δὲ ἔχων μόνον εἰκοσιτεσσάρων, ἐπιλέκτων ὁμως, ἀνδρῶν, ἀνεχώρησε τὴν 1 *Ἰουλίου* 1857 ἐκ τοῦ λιμένος *Ἀβερδῆν*, καὶ τὴν 6 τοῦ *Αὐγούστου* εἰσῆλθεν εἰς τὸν τοῦ *Ἰππέρνα-Εἰκ*. Καὶ προμηθευθεὶς τριακονταπέντε κύνας ὀμαξήλατας, πρὸς τοῦτοις δὲ καὶ δύο ἔσκιμῶους ὀδηγούς, ἀνεχώρησεν ἀμέσως ἐνὸς ἡμέρας. Εἰς μάτην ὁμως ἡ τόση σπουδὴ· διότι ἀνεμοὶ νότιοι πνέοντες ἀδιακόπως συνεπώρευον πάγους πρὸς βορρᾶν τοῦ ὄρμου *Βαρφίνου*, καὶ οὐ μόνον δὲν ἐπέτρεπαν τῷ *Φόξ* νὰ μεταβῇ μέχρι τοῦ *Λαγκαστρείου* πορθμοῦ, ἀλλὰ καὶ περιλείσαντες ἐντὸς κύρυτάτου παγεροῦ πεδίου παρέσυραν αὐτὸν πρὸς μεσημέριαν. Μετ' ὀλίγον ἔφθασε καὶ ὁ χειμὼν, καὶ τὸ πλοῖον ἠναγκάσθη νὰ μείνῃ μεταξὺ τῶν πάγων, ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης τοῦ *Βαρφίνου*, καὶ νὰ παλαίῃ πρὸς τρικυμίας καὶ θυέλλας. Κατὰ τὴν μακρὰν αὐτῶν φυλάκισιν οἱ *Ἀγγλοι* παρατήρησαν περιεργότατα φαινόμενα. Εἶδον παραδείγματα χάριν πολλάκις ἐκστατικοί τε καὶ ἔντρομοι τὸν περὶ αὐτοὺς στερεὸν πάγον διαφύγγοντα αἶφνης μετὰ πατάγου ὥς εἰ ἐπυρσοκρόται ὑποβρύχιος ὑπόνομος, καὶ μακρὰς σειρὰς πάγων ἀνατινασσομένας ὑπὸ τοῦ ὕδατος εἰς ὕψος πολλῶν ποδῶν καὶ καταπιπτούσας ἐκατέρωθεν τῆς σχισμῆς. Τὴν ὥραν ἐκείνην φῶκαι συνέρρεον ἀγέληδόν εἰς τὴν ἐπιράνεια. Τὸ δὲ πλήρωμα φονεῦσιν πολλὰς ἐξ αὐτῶν, ἐξῆγεν ἔλαιον διὰ τὰς λυχνίας, καὶ ἔδιδεν εἰς τροφὴν πρὸς τοὺς κύνας.

Τὴν οἰκτρὰν δὲ ταύτην θέσιν κατέστησεν οἰκτροτέραν ὁ θάνατος. Τὴν 4 *Δεκεμβρίου* ἀπετέθη ὁ νεκρὸς τοῦ μηχανικοῦ *Σκότ* εἰς ὅπην σκαφεῖσαν ἐντὸς τοῦ πάγου· ἡ φύσις αὐτῇ ἐφάνη συλλυπούμενη μετὰ τῶν ἐπιζώντων· διότι ἡ νύξ, ἥτις ἐπεκράτει ἀπὸ τῆς 1 *Νοεμβρίου* ἦτο ζοφερωτάτη, καὶ ὁ ἀνεμος ἐσύριζε κλαυθμηρῶς· θὰ ἔλεγε τις ὅτι ἐώρταζεν ὁ θάνατος. Συγχρόνως δὲ τότε ἐλαμψεν εἰς τὸν οὐρανὸν μετέωρον σπανιώτατον, καὶ ἀνέτειλεν ἡ σελήνη ἐξ παρασελήνους ἔχουσα περὶ τὸν δίσκον αὐτῆς, ὥσαναί ἔφερε στέφανον ἀκτινοειδῆ ὡς τὸν ζωγράφουμένου περὶ τὰς κεφαλὰς τῶν ἁγίων.

Τὴν 25 *Ἀπριλίου* 1858 σφοδρωτάτη τρικυμία συνταράξασα τὸν στερεὸν θάλον τὸν καλύπτοντα ἐπὶ τοσοῦτους μῆνας τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης, συνέτριψεν αὐτὸν· καὶ ἀπῆλλάγη μὲν ὁ *Φόξ* τῶν δεσμῶν αὐτοῦ, μετὰ μεγίστους ὁμως κινδύνους. Διέτριψε δὲ προσηλωμένος ἐντὸς τοῦ πάγου διακοσίας καὶ τεσσαράκοντα δύο ἡμέρας παρασυρόμενος ὑπ' αὐτοῦ, καὶ διατρέξας οὕτω δύο χιλιάδων καὶ διακοσίων χιλιομέτρων διάστημα.

Ὁ *Μάκ Κλίντοκ* ἔσπευσε τότε νὰ μεταβῇ εἰς τὰ βόρεια καταστήματα τῶν *Δανῶν* ἵνα λάβῃ τροφὰς καὶ ἐπανεέλθῃ εἰς τὸ στενὸν τοῦ *Λαγκάστερ*. Μετὰ πολλὰς δὲ δυσκολίας εἰσῆλθε τὴν 27 *Ἰουλίου* εἰς τὸν λιμένα *Πόνδ*, ὅπου συνήθως συνέρχονται οἱ κητοθεῖσαι. Ἀπὸ τῆς 121 ἑκατονταετηρίδος ὅτε, ὡς λέγεται, οἱ *Θυάσκωνες* ἤρχισαν νὰ θηρεύωσι κατὰ τὰ παράλια τῆς *Γασκωνίας* τὰ κῆτη τὰ λεγόμενα *rougats*, αἱ φάλαιναὶ ἐμακρύνθησαν ἀπὸ τῶν ἡμετέρων θα-

λασσών. Φεύγουνται από κόλπον εις κόλπον και από στενόν εις στενόν, κατέφυγον ως εις άστυλον εις τους πάγους του πόλου* αλλά και εκεί οι άμειλιτοι αούτων έχθροι ήλθον καταφρονούντες τον θάνατον να δώσωσιν αυτόν εις τὰ κήτη. Ο Δάξιος, ζητών την δυτικοσόρειον δίοδον, απήντησε φαλαίνας, αυτή δε ή ανακάλυψις υπήρξε πολυτιμότερα της άλλης, διότι εις αυτήν όφειλει ή Αγγλία μέρος του ίδιου πλούτου και μάλιστα της θαλασσίας δυνάμεως (1).

Ο Μάκ Κλίντοκ εύρεν εις τον λεγόμενον Πανδ χωρίον είκοσιπέντε Έσκιμώων, όπερ συγκείμενον εκ δερμάτων φώκων και ονομαζόμενον ουχι τόσο ευφώνως Καπαροκ-λο-λίκ, έκκειτο εντός κόλπου, εις το βάθος ήμικυκλίου εκ πάγων και εξ όρέων απότόμων και άγρίων. Οι κάτοικοι έφαινοντο εύτυχεις και άνθρωποι την υγείαν ήσαν δε και όπωσουν καθαροί, και έφερον, ως λέγει ο Μάκ Κλίντοκ, μακράν μαύρην κόμην κυματίζουσαν άτάκτως επί χιτώνος εκ δερματος φώκης, όστις έκρυπτε το άνωτερον μέρος πλατείας αναξυρίδος εκ δερματος άρκτου, αποληγούσης εις δερμάτινα υποδήματα.

Διαβάς τους πορθμούς του Λαγκάστερ και του Βαρρόω ο Φόξ έφθασε την 11 Αυγούστου εις το άκρωτήριο Βέλεϋ. Είπομεν εν τοις έμπροσθεν ότι οι περί τον Όσπεν ανακάλυψαν το 1850 κατά τὰ παράλια εκείνα τρεις τάφους και λείψανά τινα της εκείσε πρώτης διατριβής του Φραγκλίνου. Η χήρα αυτού είχε παραγγείλει τον Μάκ Κλίντοκ, να ανεγείρη επί της νήσου Βήτσου μνημείον εις τιμήν του ένδόξου θαλασσοπόρου και των συμπλωτήρων αυτού* τράπεζα μαρμαρίνη έφ' ής ήτο καχαραγμένη επιγραφή προσηλωθή εκεί* ου μακράν δε άνωψούτο ή επιτάφιος στήλη ή υπό του Ιω. Βαρρόω άναστηλωθείσα εις τιμήν του Γάλλου αξιωματικού Βελλό.

Μετά ταύτα άπάραντες διευθύνθησαν προς το στενόν Πήλ. Μεταξύ δε βροχής, και όμίχλης και τρικυμίας εισέδυσαν τολμηρώς εις τον μακρόν πορθμόν, τον διαχωρίζοντα την North-Somerset από της γής του Prince-de-Galles, όστις ήτο σχεδόν ανεξερευνήτος ένεκα των σχεδόν αιώنيών αυτού πάγων. Αλλά και αυτοί δεν υπήρξαν εύτυχέστεροι των προαγμένων. Θεωρών δε πάντα μάταιον ο Μάκ Κλίντοκ να παλαίση προς άνυπερόβλητα έμπόδια επανέκαμψε,

(1) Ο Σκόρρεϋ λέγει ότι οι Σκανδιναυοί της όγδής και έννάτης έκπεινταστηρίδος ήλίσσαν πρώτοι φαλαίνας. Οι Όλλανδοί ήλθον μετά τους Ούάσκωνας, και μετ' αυτούς οι Αγγλοι, μόνοι σχεδόν καταγινόμενοι σήμερα εις την άλυσαν ταύτην, και δι' αυτής αποκτώντες επιτηδείατάτους και άγριότητους νάυτας.

Η φαλαίνα του μεσημβρινού ήμισφαιρίου είναι άλλοις της του άρκτικού* ο δε ίσημερινός χωρίζει τὰ δύο ταύτα γένη ως τεύχος πυρός ο δέν υπερβαίνουσι ποτε. Η φαλαίνα των μεσημβρινών θαλασσών είναι μικρά, χρώματος ύποβαίου, και σπανίως προάγει ποσότητα έλαιου άνωτέραν της των πεντήκοντα πύων* ενώ ή της άρκτου είναι γιγάντειος και πολλάκις προάγει διακοσίων και επέκεινα πύων έλαιον. Εκ της παρουσίας εις τον μεσημβρινόν είρηνικόν άκεανόν φαλαίνας του άρκτικού άτλαντικού υπέθεσεν ο ύποπλοίαρχος Μόρυ την ύπαρξιν της δυτικοσόρειου δίοδου πολύ πρό της ανακάλυψως αυτής.

παρήλλαξε την North-Somerset και εισήλθεν εις το παράλληλον στενόν του Prince-Regent* ήλπιζε δε ότι θα κατώρθον να μεταβή διά του στενοϋ Βελλό προς την δυτικήν παραλίαν της χερσονήσου Βουθίας, και εκείθεν προς την γήν του βασιλέως Γουλλιέλμου, ίσως δε και προς την άμερικανικήν παραλίαν και τον Βαχρίνειον πορθμόν. Και κατώρθωσε μόν να διαβή το στενόν πέντε μόν ή εξ λευγών μήκος έρον ένός δε μιλίου πλάτος, κατά την άλλην όμως άκραν απήντησε πεδίον πάγου κεκολλημένον έκτέρωθεν εις την ξηράν. Και είδε μόν την θάλασσαν έλευθέραν πέραν του πεδίου τούτου, αλλά πώς να διαπεράσῃ αυτό; Μάτην επί είκοσι και μίαν ήμέραν διάτριψεν εκεί παρατηρών ως άλλος Τάνταλος την κίνησιν των πάγων, και έλπίζων να διασχίσῃ αυτούς* ήναγκάσθη να όπισθοχωρήσῃ, και έλθων να διαχειμάσῃ εντός λεγόμενος δυ έκάλισε Λιμένα Κέννεδϋ, εις μνήμην του μετά του Βελλό ανακαλύψαντος το στενόν τούτο πλοίαρχου Κέννεδϋ. Και κατά μόν τὰς τελευταίας ήμέρας του θέρους έτοποθέτησαν εις διάφορα μέρη τροφάς αναγκαίας διά τὰς μελλούσας έκδρομάς* τον δε επεβλήοντα χειμώνα έμειναν μεταξύ σκότους μέχρι Φεβρουαρίου, ότε ανεφάνη ο ήλιος φέρων δριμύτερον ψύχος. (Ο Κέν και άλλοι εκ Σιδηρίας περιηγηται είχαν ήδη θυμλήσει περί της παραδόξου συμπτώσεως της επανόδου του ήλιου και της έντάσεως του ψύχους.) Και όμως επεχείρησαν την πρώτην έκδρομήν. Έλθόντες μέχρι του μαγνητικού πόλου, απήντησαν μοίραν Έσκιμώων και έρωτήσαντες αυτούς ήκουσαν εις απάντησιν ότι είχε διηγηθῇ και ο Κ. Ράης, ότι δηλαδή έν πλοίον έξώκειλε πρό τινων έτών προς το δυτικοσόρειον της νήσου του Βασιλέως Γουλλιέλμου, και ότι πολλοί λευκοί απέθανον κατά τὰ παράλια του Μεγάλου Ποταμού* ήγόρασαν δε παρ' αυτών οι Αγγλοι και διάφορα πράγματα μαρτυρούντα αναντιρρήτως το αληθές της διηγήσεως.

Αλλ' ή έκδρομή άφ' ής επήγαγε βέβαιον αποτέλεσμα υπήρξεν ή του Απριλίου. Την 2 του μηνός, ο Μάκ Κλίντοκ και ο άντάξιος αυτού έράμιλλος Όβσον συναναχωρήσαντες μετά δύο άποσπασμάτων, κατέβησαν προς μεσημβρίαν, ενώ ο πλοίαρχος Άλλεν Γιούγκ, όδηγών τρίτην μοίραν άνέβη προς το δυτικοσόρειον προς το στενόν του Πήλ και την γήν του Prince-de-Galles. Έλθόντες δε εις το άκρωτήριο Βικτωρίας έχωρίσθησαν, διευθυνθέντες ο μόν προς το βόρειον μέρος της γής του βασιλέως Γουλλιέλμου, ο δε προς το άνατολικόν της αυτής νήσου και του ποταμού Βάκ.

Κατά το άκρωτήριο Μόρταν ο Μάκ Κλίντοκ απήντησε χωρίον Έσκιμώων συγκείμενον εκ τινων χιονοτεύκτων καλυδών. Γραία δε τις νοσημονεστάτη έρωτηθείσα υπό του γνωστοτάτου Γροελλανδού διερχομένου Πέτερσεν, διηγήθη όπως σχεδόν και οι άγγριοι του μαγνητικού πόλου και της Belly-Bay τὰ περί Φραγκλίνου* άλλ' έρευνήσαντες ίσπιθαμήν προς σπιθαμήν το έδαφος ουδέ έγνος των ζητουμένων εύρον. Επί τέλους κατά τὰ περίξ του άκρωτηρίου Έρσσελ, προς δυσμάς, απήντησαν σκελετόν ανθρώπου

φέροντα ἔτι ῥάκη τινά, καὶ παρ' αὐτὸν λεύκωμα περιέχον ἀσημέντους τινὰς ἐπιστολάς. Περὶ τῶν πρηγνῆς ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ ἐγερθῇ. Ἐκ τινῶν δὲ σημείων ὑπετέθη ὅτι ἦτο ὑπέρτης ἀξιωματικοῦ.

Ὁ δὲ ὑποπλοίαρχος Ὁδσων μεταβὰς κατ' εὐθείαν εἰς τὸ ἀκρωτήριον Φήλικος, κείμενον πρὸς ἄρκτον τῆς γῆς τοῦ βασιλέως Γουλιέλμου, εὔρε κρύπτην, σκεπάσματα, ἐνδύματα καὶ ἄλλα εἶδη ἐσκορπισμένα. Μετὰ τινὰς δὲ ἡμέρας, τὴν 6 Μαΐου 1859, ἡ ἄκρα Βικτώρια ἔδωκε τὴν λύσιν τοῦ ὀλεθρίου αἰνίγματος. Ἐντὸς τῆς κρύπτης τῆς κατασκευασθείσης πρὸ εἴκοσι ἐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἰακώβου Ῥὸς, εὔρον κιθώτιον ἐκ λευκοσιδήρου περιέχον ἑντυπον φύλλον περγαμνῆς ἐξάγλωσσον, ἐξ ἐκείνων ἐφ' ὧν συνειθίζουσιν οἱ ναυτικοὶ Ἀγγλοὶ νὰ γράφωσι τὰ τῆς θέσεως αὐτῶν, καὶ εἰσάγοντες ἐντὸς βαυκαλίου βίπτουσιν εἰς τὴν θάλασσαν. Ἴδου δὲ τί περιεῖχεν ἡ περγαμνὴ αὕτη

« Πλοῖα τῆς Αὐτῆς Μεγαλειότητος, Ἑρεβος καὶ Τρόμος, διεχέμασαν ἐντὸς τοῦ πάγου. — πλ. 70° 3'. Δ. Μῆκ. 98° 23' Δ. — 28 Μαΐου 1847. — 1847. — Διεχέμασαν τὸ 1846—47 (1) εἰς τὴν νῆσον Βήτσου, ἀφοῦ ἀνέβησαν τὸ στενὸν Οὐέλινκτον μέχρι πλ. 77° καὶ κατέβησαν κατὰ μῆκος τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς νήσου Κορναῶλλης. — Ἰωάννης Φραγκλῖνος διευθυντὴς τῆς μοίρας. — Ὅλα καλὰ (allwell). — Γρ. Γόρ, ὑποπλοίαρχος, καὶ Des Vaux, δεύτ. »

Δὲν εἶχον περῆλθαι ἑνδεκα μῆνες ἔκτοτε, καὶ ἄλλη χεὶρ προσέθετο εἰς τὸ περιθώριον τοῦ φύλλου τὸ πένθυμον τοῦτο ὑστερόγραφον

« 25 Ἀπριλίου 1848. — Ὁ Ἑρεβος καὶ ὁ Τρόμος, συρρεθέντες ὑπὸ τῶν πάγων ἀπὸ τῆς 12 Σεπτεμβρίου 1846, ἐγκατελείφθησαν τὴν 22 Ἀπριλίου, πέντε λεύγας πρὸς Α. Δ. Οἱ ἀξιωματικοὶ καὶ τὰ πληρώματα, ἑκατὸν καὶ πέντε ὅλοι, ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Κροζιέ ἀπέβησαν ἐνταῦθα. Ὁ Σὶρ Ἰωάννης Φραγκλῖνος ἀπέθανε τὴν 11 Ἰουνίου 1847. Ὁ ἀριθμὸς τῶν μέχρι τοῦδε ἀποθανόντων ἀναβαίνει εἰς ἑννέα ἀξιωματικούς καὶ δεκαπέντε ναύτας.

« Φ. Ῥ. Μ. Κροζιέ, διευθυντής. Ἰωάννης Φιτς-Ζέις, πλοίαρχος τοῦ Ἑρέβου.

« Αὐριον 26, ἀναχωροῦμεν εἰς τὸν ποταμὸν Βάκ.

Κατατρυχόμενοι ὑπὸ τοῦ ψύχους καὶ τοῦ λιμοῦ κατέπιπτον εἰς μετὰ τὸν ἄλλον νεκροὶ καθ' ὁδόν, ὡς εἶπον μετὰ ταῦτα οἱ Ἑσκιμῶι. Ὁ δὲ Ὁδσων καὶ ὁ Μάκ Κλίντοκ ἀνεγνώρισαν τὴν ὁδὸν ταύτην, διότι εὔρον ἐπ' αὐτῆς τὰ ἔχνη τῶν νεκρῶν.

Πρὸς τὰ βῆθη ὄρμου κληθέντος τοῦ Ἑρέβου

εὔρον πλοίαριον ἐπὶ ἐλκύνθρου, ἔχον μῆκος μὲν εἴκοσι καὶ ὀκτώ, πλάτος δὲ ἑπτὰ καὶ ἡμίσεως ποδῶν. Φαίνεται δὲ ὅτι εἶχον ναυπηγήσει αὐτὸ ἵνα πλεύσωσιν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Βάκ. Ὁπισθεν αὐτοῦ ὑπὸ σωρὸν ἐνδυμάτων εὑρέθη πτώμα ἀπεξηραμμένον· ἀλλὰ καὶ ἕτερον ἐκεῖτο ἐκεῖ πλησίον καταφωθὲν ἐν μέρει ὑπὸ θηρίων. Τὸ ἐν τῶν πτωμάτων τούτων ἐκράτει ἔτι βιβλίον προσευχῆς· καὶ ἐπειδὴ ἦσαν κεχαραγμένα κατὰ τὰ πρῶτα φύλλα τὰ δύο ταῦτα στοιχεῖα Γ. Γ, ὑπετέθη ὅτι τὸ λείψανον ἐκεῖνο ἦτο τοῦ ὑπολοχαγοῦ Γράχαμ Γόρ, τοῦ ὑπογράφαντος τὴν ἀνωτέρω σημείωσιν.

Ἀλλὰ καὶ ἄλλα βιβλία εὑρέθησαν, ὅλα θρησκευτικά, πλὴν ἑνὸς καὶ μόνου τοῦ ὑπὸ Γολσμίθ Ἑρημερίου τοῦ Οὐεγκρίλδ· ἡ θρησκεία δίδει καὶ δύναμιν καὶ θάρρος.

Εὔρον δὲ καὶ πλῆθος ἄλλων πραγμάτων, αἷον πτύα, σκαπάνας, σχοινία, περόνας, ὠρολόγια κλ. ἐσκορπισμένα πανταχοῦ. Δύο πυροβόλα δίκαννα, πλήρη καὶ ἑτοιμα κατὰ πάντα, ἦσαν ἐστηριγμένα ἐπὶ τῶν πλευρῶν τοῦ πλοίου πλησίον τῶν δύο πτωμάτων. Ὅλα ταῦτα, ὡς ἄλλα πολύτιμα κειμήλια, συνήγαγον ἐπιμελῶς οἱ Ἀγγλοὶ καὶ μετέφεραν εἰς Ἀγγλίαν.

Τί δὲ ἀπεγέγοντο καὶ πότε καὶ ποῦ ἀπέθανον οἱ λοιποὶ οἱ ὑπὸ τὸν πλοίαρχον Κροζιέ; Τοῦτο μένει ἄγνωστον ἄχρι τοῦδε.

Τὰ δὲ πλοῖα ἐξακείλαντα, κατὰ τὰς διαθεβαιώσεις τῶν Ἑσκιμῶων, ἐχρησίμευσαν αὐτοῖς ἀντὶ ξύλων· ὁ Μάκ Κλίντοκ εἶδε μάλιστα καὶ τεμάχια τινὰ εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν.

Περὶ τὰ τέλη Ἰουλίου καὶ τὰ τρία ἀποσπάσματα συνῆλθον εἰς τὸν λιμένα Κέννεδυ, τὴν δὲ 9 Αὐγούστου ὁ Φίξ ἀπαλλαγεὶς τῶν πάγων ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγγλίαν ὅπου ἐφθασε μετὰ δύο μῆνας.

Ἡ καταστροφὴ τοῦ Φραγκλῖνου ἔλυσε τουλάχιστον τὸ ἕτερον τῶν προβλημάτων τῆς ἀρκτικῆς γεωγραφίας, τὸ περὶ τῆς δυτικοβορείου διάδου, καὶ προητοίμασε τὴν λύσιν τοῦ δευτέρου, τοῦ περὶ τῆς ἐλευθέρας θαλάσσης τοῦ πόλου.

Ἐθαυμάσαμεν τὴν ἀκάματον δραστηριότητα καὶ τὴν ἀνένδοτον ἐπιμονὴν τῆς Ἀγγλοσαξωνικῆς φυλῆς. Ἐὰν ἡ Ἀγγλίς ἀνέδειξεν ἑαυτὴν διάδοχον τοῦ Ποσειδῶνος, καὶ διὰ τῆς δεσποτικῆς αὐτῆς τριαινῆς ζητεῖ νὰ κυβερνήσῃ τὸν κόσμον, ὁμολογητέον ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἔθνος ἐφάνη ἄχρι τῆς σήμερον ἱκανὸν νὰ διαφιλονεικήσῃ τὴν κατοχὴν τῆς τριαινῆς ταύτης· ἀπὸ τοῦ ἀρκτικοῦ μέχρι τοῦ ἀνταρκτικοῦ πόλου, καθ' ὅλους τοὺς ὠκεανούς ἐπτερύγισεν ἡ σημαία αὐτῆς, καὶ ἐπὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἄνδρες ἔξοχοι ἠγωνίσθησαν νὰ εἰσχωρήσωσιν εἰς τὰ βασίλεια τοῦ τρομεροῦ θεοῦ τῆς Ἀρκτοῦ, ὃν ἐλάτρευον οἱ πατέρες αὐτῶν. Καὶ ἡ Ἀμερικὴ ἐβάδισεν εἰς τὰ ἔχνη τῆς μεταπολέως αὐτῆς, καὶ ἐνίστοε τὰ τέκνα τοῦ ἄλλου ἡμισφαιρίου ὑπερέβησαν καὶ αὐτοὺς τοὺς Ἀγγλοὺς· ἀλλὰ μὴ δὲν εἶναι καὶ οἱ Ἀμερικανοὶ υἱοὶ τῶν πατέρων αὐτῶν; ἡ γεωγραφία ἐξηγῶνται πρὸς αὐτοὺς

(1) Μετεφράσαμεν ἀκριβῶς τὴν ἡμερομηνίαν τοῦ πανομοιότυπου τοῦ συνημμένου εἰς τὴν ἔκθεσιν τοῦ Μάκ Κλίντοκ· ἀλλ' ὁ συντάκτης τῆς ἐκθέσεως ὑπέπεσεν εἰς προφανὲς λάθος, διότι αὐτὸ τοῦτο τὸ ἔγγραφο λέγει ὅτι τὰ πλοῖα συνεσχέθησαν ὑπὸ τῶν πάγων νὰπὸ τῆς 12 Σεπτεμβρ. 1846· ἄρα ὁ Φραγκλῖνος διέτριψεν ἐν τῇ νήσῳ Βήτσου τὸν χειμῶνα 1845—46, καὶ οὐχὶ 1846—47.

καὶ ἐλπίζει ὅτι καὶ πολλῶν ἄλλων μυστηρίων τὴν ἀνακάλυψιν θέλει ὀφείλει μετ' ὀλίγον εἰς τὴν ἀκαταδάμαστον κῆτον δραστηριότητα.

(I.E. CORRESPONDANT.)

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΑΘΗΝΗΣΙ ΜΕΤΟΙΚΩΝ.

— 000 —

Μετοικοὶ ἐκαλοῦντο μὲν πολῖται ἐλευθεροὶ οἰκούντες ἐν τῇ Ἀττικῇ· οὗτοι δὲ κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀκμῆς τῆς πόλεως ἦσαν περὶ τὰς 45,000, ἥτοι τὸ ἕμισυ τῶν πολιτῶν. Ἰὰ πολλὰ τῶν Ἀθηναίων πλεονεκτήματα ἐπ' ὅλων τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων, μάλιστα δὲ ἡ εὐθετος πρὸς τὸ ἐμπόριον θέσις τῆς πόλεως καὶ ἡ πλουσία εὐκαιρία εἰς τὴν ἐξάσκησιν ἐπιτηδευμάτων καὶ διάπρασιν, παρεκίνησε πολλοὺς οὐ μόνον Ἕλληνας ἀλλὰ καὶ βαρβάρους νὰ προτιμῶσι τὴν ἐκεῖ διατριβὴν τοῦ ἐν τῇ πατρίδι βίου (1), καὶ νὰ μετοικῶσιν ἐκεῖ. Ὁ Ξενοφῶν (2) ἀναφέρει ἐν ταύτοις Λυδοὺς, Φρύγας, Σύρους καὶ Φοίνικας· ἡ δὲ πόλις συνιδούσα τὴν προσγινομένην αὐτῇ ὠφέλειαν ἐκ τῆς τοιαύτης ἐπανήξεως ἐνεργοῦ πλῆθους δὲν ἀπηγόρευεν αὐτοῖς τὴν ὑποδοχὴν. Διεθυλλεῖτο δὲ ὅτι αἱ Ἀθηναὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων Ἑλληνικῶν πόλεων προσεφέροντο φιλικῶς πρὸς τοὺς ξένους καὶ διευκόλυνον αὐτοῖς τὴν αὐτόθι διατριβὴν, ἂν καὶ βεβαίως ἡ ἰδία καθόλου τοῖς Ἕλλησιν ἀρχὴ τοῦ ὀλίγον τιμᾶν τοὺς ξένους ἴσχυε πάντως καὶ ἐνταῦθα. Ἦτο δὲ ἀπηγορευμένον εἰς αὐτοὺς ὑπὸ τῶν νόμων νὰ ἔχωσιν ἀγροῦς ἐν τῇ Ἀττικῇ καὶ νὰ συνδέωνται δι' ἐπιγαμιῶν πρὸς τοὺς πολίτας. Ὀφείλε νὰ ἐκλέγῃσι τινα τῶν πολιτῶν προστάτην ἢ πάτριον, ὁ ὅποιος ἦν μεσὶ τῆς αὐτοῦ καὶ τῆς πόλεως, καὶ ἰδίως δι' αὐτοῦ ἀνεφέροντο ἐπὶ πάσης δίκῃς οἱ μέτοικοι, ἂν καὶ γενομένης τῆς κηρύσεως ἦσαν ἀνεξάρτητοι κατὰ τὰ περαιτέρω (3). Ὅτι δὲ οὗτοι διὰ τὴν ὑπὸ τοῦ προστάτου παρεχομένην συνδρομὴν εἶχον ἀνθυποχρεώσεις τινας πρὸς τοῦτον, εἶναι πρόδηλον, ἂν καὶ ῥητῶς οὐ δὲν ἀναφέρεται περὶ τούτου. Ὁ δὲ μηδὲνα ἔχων προστάτην κατηγορεῖτο (γραφὴ ἀπροστασίου), καὶ ἐὰν εὕρισκετο ἐνόχως ἐπωλεῖτο ὡς δούλος (4). Εἰς τὴν αὐτὴν δὲ ὑπεβάλλετο τιμωρίαν καὶ ὁ μὴ πληρῶναι τὸ νόμιμον μετοίκιον· τοῦτο δὲ διὰ μὲν τὸν ἄνδρα ἦν δώδεκα δραχμαὶ τοῦ ἔτους, διὰ γυναῖκα δὲ ζῶσαν ἰδίᾳ ἥτοι οὐχὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ συζύγου ἢ υἱοῦ ἑξὶ δραχμαὶ, προστιθεμένου καὶ τριωδόλου ὡς γραφικὸν δικαίωμα διὰ τὸν γραφεὰ τῆς ἀρχῆς (5). Ἐκτὸς δὲ τούτου ἐπλήθυναν καὶ ἐπιτηδεύματος φάρον ἀπὸ τοῦ

ὁποίου οἱ πολῖται ἦσαν ἀπηλλαγμένοι. Καὶ εἰς ἐκτάκτους δὲ εἰσφορὰς ὑπεβάλλοντο· συχνωτάτας οὖσας εἰς χρόνους πολέμων, καὶ εἰς λειτουργίας τινάς, περὶ τῶν ὑπῳίων ὅμως δὲν γινώσκωμεν ἀκριβέστερόν τι περὶ αὐτῶν. Εἰς ἐσρτάς δὲ δημοσίας τελευμένους μετὰ πομπῆς ὤφειλον νὰ συνοδεύωσι κατὰ τὴν πομπὴν τινὰς αὐτῶν φέροντες σκιᾶδ' α, ὑδρίας ἢ σκάφας (1).

Τέλος δὲ καὶ εἰς στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν ὑπεβάλλοντο καὶ ἐπὶ τοῦ στολῆν καὶ κατὰ γῆν, καὶ μάλα σκὰ καὶ ὡς ὀπλῖται· μόνον δὲ εἰς τὸ ἱππικὸν δὲν ἐλαμβάνοντο (2).

Μέτοικοι εὐεργετήσαντες τὴν πόλιν ἀπηλλάττοντο ἀπὸ τοῦ μετοικίου καὶ τῆς ὑποχρεώσεως τοῦ ἔχειν προστάτην καὶ ἠδύναντο νὰ ἔχωσι καὶ ἀγροῦς. Καὶ εἶχον μὲν οὗτοι τὰς αὐτὰς λειτουργίας μὲ τοὺς πολίτας, καὶ ἐκ τούτου ἐκαλοῦντο ἰσοτελεῖς, ἦσαν ὅμως ἐστερημένοι πάντων τῶν δικαίων τοῦ ἐνεργοῦ πολίτου, ἡ δὲ ἀπονομὴ τῆς ἰσοτελείας ἐγένετο διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου. Διὰ τὴν παραδοχὴν ὅμως τῶν μετοικῶν ἀπητεῖτο, ὡς εἰκὸς καὶ ἡ συναίνεσις δημοσίας τινος ἀρχῆς, καὶ δὴ, ὡς φαίνεται, τοῦ Ἀρείου πάγου, ἂν καὶ δὲν δύναται νὰ λεχθῇ τοῦτο μετὰ βεβαιότητος (3).

(Ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ ἐκ τῶν Σχοιμάννου Ἀρχαιοτήτων).

E. H. ΜΟΥΣΤΟΥΡΗΣ.

ΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΝ ΚΟΠΕΝΑΓΗ ΒΑΣ. ΕΤΑΙΡΙΑΝ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΩΝ ΤΗΣ ΑΡΚΤΟΥ.

— 000 —

Τὴν 27 Μαΐου τοῦ ἐνεστῶτος ἔτους συκροτήθη ἐν τοῖς τοῦ Χριστιανοθεύργου ἀνακτόροις ἡ ἐτήσιος γενικὴ συνεδρίασις τῆς ἐντίμου ταύτης ἐταιρίας, ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μεγαλειστάτου καὶ φιλομούσου Βασιλέως τῆς Δανίας Φρειδερίκου τοῦ Ζ'.

Ἡ συνεδρίασις ἤρξατο διὰ τῆς ὑπὸ τοῦ πολυμαθοῦς αὐτῆς γραμματεως τοῦ καὶ συμβούλου τῆς ἐπικρατείας Κ. Καρόλου Κ. Ῥάφνου ἀναγνώσεως λεπτομεροῦς ἐκθέσεως τῶν κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἔτους 1860 ἐργασιῶν τῆς ἐταιρίας. Μετὰ ταῦτα ἀνέφερεν ὁ αὐτὸς γραμματεὺς ὅτι εὕρισκονται ὑπὸ τὰ πιεστήρια δύο τόμοι τῶν πρακτικῶν τῆς ἐταιρίας, ὡς καὶ ἡ τελευταία σειρὰ τοῦ ἔτους 1860 τῆς ἀρχαιολογικῆς ἐπιθεωρήσεως καὶ τῶν διατριβῶν τῶν δημοσιευομένων κατ' ἔτος ὑπ' ἐκείνης. Εἶτα παρυσίασε συμπληρωμένον τὸ « Lexicon poeti-

(1) Παράβαλ. τοὺς στίχους τοῦ Λυσίππου ἐν Δικαιάρχου βίῳ Ἑλλήνων περὶ Μιλλέρφ. Ἀποσπασματα Ἑλλήνων ἱστορικῶν τ. 2 σ. 255. — (2) Παρὶ προσόδων 2, 3. παρὶδ. Γ'. 1, 2. καὶ 5, 3, 4. — (3) Παρὶδ. Ἀττικὴ δίκη σ. 561 καὶ 562 (Σχοιμάννου καὶ Μαιέρου). — (4) Αὐτόθι σ. 315 καὶ ἐξῆς. — (5) Πολυδεύκης Γ', 55, Ποίχης τ. 1, σ. 446 (Πολιτ. Οἶκον Ἀθηναίων).

(1) Σκιαδηφόροι, ὕδριαφόροι, σκαφηφόροι, Ἀρποκρατίων ὑπὸ σκαφηρ. Πολυδεύκης. Γ'. 55. (2) Ἴδε Ποίχ. Πολ. Οἶκον. τ. 1, σ. 697. — (3) Ἡ εἰκασία στηρίζεται μόνον ἐπὶ τινὲς χωρίου τοῦ Σοφοκλέους Οἰδίπ. Κολων. στίχ. 948.